

**PROGRAMACIÓN
DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN CATÓLICA**

**CURSO 2021/2022
IES. FERNANDO ESQUÍO**

ÍNDICE

1. Introducción.
2. Adaptación aos protocolos covid-19.
3. Contribución da materia ao logro das competencias clave.
4. ESO.
 - a. Obxectivos:
 - Xerais
 - 1ºESO.
 - 2ºESO.
 - 3ºESO.
 - 4ºESO.
 - b. Contidos:
 - 1ºESO.
 - 2ºESO.
 - 3ºESO.
 - 4ºESO.
 - c. Temporalización dos contidos.
 - d. Relación dos estándares de aprendizaxe e competencias básicas.
 - 1ºESO.
 - 2ºESO.
 - 3ºESO.
 - 4ºESO.
 - e. Criterios de avaliación.
 - f. Mínimos esixibles.
5. Bacharelato
 - a. Obxectivos.
 - b. Contidos.
 - c. Criterios de avaliación.
 - d. Contidos mínimos.
 - e. Temporalización dos contidos.
 - f. Relación dos estándares de aprendizaxe e competencias básicas.
6. Metodoloxía didáctica.
7. Procedementos e instrumentos de avaliación.
8. Criterios sobre a cualificación e a promoción do alumnado.

9. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.
10. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.
11. Acción de contribución ao proxecto lector.
12. Tratamento do fomento das TIC.
13. Actividades de reforzo e recuperación de pendentos.
14. Materiais e recursos didácticos.
15. Programación de temas transversais.
16. Medidas de atención á diversidade.
17. Actividades extraescolares e complementarias.
18. Acción de contribución ao plan de convivencia.

INTRODUCCIÓN

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos.

O contido do currículo de Relixión Católica parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

A Lei Orgánica de Educación, 2/2006 de 3 de maio, ten en conta na Disposición Adicional Segunda o dereito dos pais á formación relixiosa e moral dos seus fillos, segundo as súas conviccións, establecendo que a ensinanza da relixión incluírase como área ou materia nos niveles educativos que corresponda. Os Decretos de Ensinanzas Mínimas desenvolven dita Disposición Adicional 2ª en canto a súa presenza curricular e condicións académicas aplicando a exclusiva competencia da Xerarquía eclesiástica para determinar o currículo propio da ensinanza relixiosa católica no noso caso.

Neste marco, a ensinanza da relixión e moral católica preséntase como opción libre para os alumnos e obrigatoria para os centros.

A ensinanza relixiosa contribúe á calidade da educación dende a proposta e desenvolvemento duns coñecementos, valores e actitudes que conforman o seu propio currículo. Faino desenvolvendo especialmente a capacidade transcendente do alumno, facilitándolle unha proposta de sentido último para a súa vida e iluminando o fundamento de aqueles valores comúns que fan posible unha convivencia libre, pacífica e solidaria.

Non podería existir unha formación integral e, por tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolvesen tódalas capacidades inherentes ó ser humano, entre as cales encóntrase constitutivamente a capacidade transcendente. Esta capacidade básica do individuo, adquire o seu auténtico cumprimento na búsqueda do sentido último da vida. Enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubrindo tendo en conta os niveis de aprendizaxe propios de cada idade nos símbolos e signos do seu entorno, no progreso e humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación e, particularmente, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá.

ADAPTACIÓN AOS PROTOCOLOS COVID-19

No comezo do curso levarase a cabo a avaliación inicial e o plan de reforzo para recuperar as aprendizaxes non adquiridas no curso 2019/20.

Os obxectivos que quedan pendentes de mellora cara o primeiro trimestre:

- Rematar de explicar outras relixións monoteístas.
- Coñecer a doutrina social da Igrexa Católica para analizar e interpretar a realidade socioeconómica e cultural do mundo.
- Buscar a xustificación científico-tecnolóxica do fundamental da fe en diálogo permanente coa cultura e coas outras disciplinas.

Realizaranse tarefas e proxectos que den relevancia ao auto-aprendizaxe e a aprendizaxe cooperativa ao mesmo tempo. Atendendo ás diferenzas individuais en alumnos da ESO e BAC con dificultades de aprendizaxe, TDAH, dislexia, ambiente familiar complicado, etc. Os exercicios por avaliación adecuados ás súas dificultades e traballarán en grupo para superar a materia.

Consideramos fundamental reforzar a formación online do profesorado mediante os cursos propostos dende a consellería, xa que dende a primeira semana de clase concretarase, aos diferentes niveis, que plataforma de ensino virtual empregaremos, os diferentes medios de contacto coas familias, cómo empregar a mensaxería da aula virtual para solucionar dúbidas, etc.

- No caso de posible período mixto: tras unha introducción explicativa do tema, estará dispoñible na aula virtual o material co que teñen que traballar, para facilitar seguir coa programación no caso de baixa dun alumno ou unha posible transición ao ensino non presencial. Só no caso de que fose necesario.

- No caso de posible período de suspensión da actividade presencial: a actividade lectiva continuará a través da aula virtual e, cando o profesorado o considere necesario, o traballo da aula virtual complementarase con videoconferencias a través da aplicación Cisco Webex ou similar. As tarefas online serán por temas e cunha periodicidade semanal. Cada tarefa terá dúas opcións a elixir, adaptándose así ás capacidades dos alumnos. Puntuarán do 1 a 10. A nota media destas tarefas online farán media coas notas anteriores.

Neste período complexo faremos un maior esforzo no seguimento continuado do alumno para lograr un coñecemento maior da súa persona e da súa situación emocional, e así axudar na toma de decisións por parte do profesorado.

CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE

O Decreto 86/2015 de xuño, polo que se establece o currículo de Educación Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia, expón as seguintes competencias clave:

1ª) Comunicación lingüística (CCL)

2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

3ª) Competencia dixital (CD)

4ª) Aprender a aprender (CAA)

5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)

6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

· Competencia en comunicación lingüística. Propón a utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita e como instrumento de aprendizaxe. As propostas de traballo, actividades e recursos fomentan a escoita e a conversación, a comprensión e comunicación.

· Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. O ensino relixioso tamén contribúe á competencia matemática ó axudar a que o alumno relacione datos da Biblia coa historia, contabilice expresións de cifras e use estatísticas para a descrición e a análise da realidade social.

· Competencia dixital. Promove que os alumnos saiban buscar, obter, procesar e comunicar a información e transformala en coñecemento. Saber acceder á información utilizando técnicas e estratexias diversas e dominar o uso das ferramentas das TIC como apoio de traballo.

· Competencia de aprender a aprender. Facilita ferramentas para que sexan capaces de autoxestionar a aprendizaxe e continua de maneira autónoma; saiban desenvolverse ante as incertezas, admitir diversidade de respostas posibles ante un mesmo problema, saber como se aprende e como se xestionan os procesos de aprendizaxe.

· Competencia social e cívica. Promove que os alumnos e alumnas coñezan a realidade social, o pasado histórico, saiban vivir en sociedade e exercer a cidadanía democrática. Ademais, a súa ensinanza contribúe á adquisición de habilidades sociais: poñerse en lugar do outro, aceptar as diferenzas, ser tolerante e respectar os valores, as crenzas, as culturas, a historia persoal e colectiva dos outros; saber convivir e facelo de forma comprometida cos valores universalmente aceptados.

- Competencia sobre iniciativa e espírito emprendedor. Axuda a que os alumnos saiban optar con criterio propio, saiban levar adiante as iniciativas necesarias para desenvolver e facerse responsables das propias opcións e adquiren a capacidade necesaria para enfrontarse ós problemas. Ademáis, a materia de Relixión Católica busca que os alumnos adquiren valores como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade de un mesmo.
- Conciencia e expresións culturais. Promove que os alumnos saiban apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas; utilicen a cultura e a arte como fonte de gozo e enriquecemento persoal e aprecien a expresión de ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa.

ESO.

OBXECTIVOS

A área de Relixión e Moral Católica se fundamenta nas esixencias que conleva desenvolver, na escola, a educación integral e a aplicación duns dereitos expresados na **Declaración Universal de Dereitos Humanos** (1948, art. 26.3); a **Constitución española** (1978, art. 27.3); o **Pacto Internacional de Dereitos Humanos, Económicos, Sociais e Culturais** (1966, art. 13.3); a **Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea** (2000, art. 10 e 14.3), etc. Ademais, está garantida polo acordo suscrito entre o Estado español e a Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Culturais (3-1-1979).

A práctica destes dereitos conleva un ensino relixioso escolar e confesional. Este ensino concrétese no, unha área de **Relixión e Moral Católica materia específica e rigorosamente escolar**, ordinaria para quen a soliciten, equiparable ao resto das materias no rigor científico, na formulación dos seus obxectivos e contidos, e na súa significación educativa dentro do currículo. Así mesmo, contribúe á formación integral do alumnado e ao pleno desenvolvemento da persoa en todas as súas capacidades.

A área de Relixión Católica **é unha materia opcional curricular de carácter confesional**. A súa identidade resúmese nas súas «Finalidades Educativas» ou «Obxectivos Xerais». Estes deben ser a meta e a directriz no seu deseño e o seu desenvolvemento curricular (realización da programación xeral de curso, de cada unidade didáctica, etc.). As seguintes Finalidades educativas da Educación Secundaria», sinalan as metas finais a que deben conducir todo curso e unidade didáctica de Relixión Católica.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA DE EDUCACIÓN SECUNDARIA.

1. Educar a dimensión trascendente e relixiosa, e iso partindo da experiencia humana e «dende» e «para» a vida persoal, social, relixiosa e medioambiental.
2. Favorecer a maduración e o desenvolvemento integral da personalidade do alumnado desde unha educación humanista, relixiosa e católica de calidade.
3. Facilitar a elaboración do proxecto persoal de vida desde unha educación en valores e virtudes humanas, morais, cívicas, democráticas, relixiosas e cristiás.
4. Presentar a visión cristiá da persoa e a historia desde a realidade cotiá, desde o respecto e en diálogo coas principais relixións, antropoloxías e cosmovisións de hoxe.
5. Ofrecer a cultura relixiosa e a mensaxe cristiá-católico en diálogo cos testemuños de persoas exemplares e os problemas e interrogantes do mundo actual.
6. Educar a dimensión cívica e moral desde a aplicación de testemuños exemplares, valores, virtudes e compromisos para resolver problemas humanos e sociais.
7. Desenvolver un ensino aprendizaxe da relixión que promove a apertura ao Misterio, ao sentido relixioso da vida, á experiencia relixiosa e á educación na fe.
8. Promover as competencias necesarias para dar un sentido pleno á vida e elaborar respostas de sentido último ante as dificultades máis existenciais e cotiás.
9. Educar na participación social e a práctica de compromisos solidarios que melloren o medio ambiente, as relacións interpersonais e a vida pública.
10. Valorar a intelixencia espiritual para fortalecer o mundo interior do alumnado e a súa capacidade de autoconecemento, aceptación, meditación, relaxación, paz interior.
11. Favorecer o diálogo e a crítica construtiva entre as mensaxes relixiosas e cristiás e a actual cultura audiovisual, especialmente a da televisión e as TIC.
12. Desenvolver a dimensión humanista e cívica do alumnado desde a ética universal dos dereitos humanos e a doutrina social da Igrexa católica.
13. Educar a intelixencia emocional para elixir e fortalecer os mellores sentimentos, e así ser máis feliz cun mesmo, con Deus, cos demais e coa natureza.
14. Coñecer a Relixión e Moral Católica desde as TIC, a investigación, a aprendizaxe cooperativo e a participación en equipos de traballo.
15. Ofrecer un ensino integral da Biblia, promovendo a cultura bíblica e a aplicación dos seus ensinamentos para ser máis feliz na vida persoal e social.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 1º ESO:

1. Coñecer e comparar criticamente as relixións da antigüidade coa realidade, co cristianismo e cos seus principais valores e virtudes.
2. Investigar e interpretar correctamente o sentido relixioso e cristián sobre a creación e a moral católica do medio ambiente.
3. Describir e valorar as características da Historia da Salvación e como Deus se revelase e Intervén na historia da humanidade.
4. Comprender e indicar os principais feitos da vida de Xesús de Nazaret, a súa mensaxe de salvación e os seus milagres, así como a súa centralidade na Historia da Salvación.
5. Coñecer e enumerar as principais características dos Evanxeos, a moral de Xesús de Nazaret e a moral Cristián.
6. Expresar e valorar as características da resurrección de Xesucristo en relación cós Evanxeos, a Historia da Salvación e as investigacións actuais sobre a vida despois da morte.
7. Investigar e describir as características do sacramento do Bautismo en relación con Xesucristo e a súa presenza na Igrexa.
8. Coñecer e expresar as características do sacramento da Eucaristía en relación con Xesucristo e a súa presenza na Igrexa e na misa.
9. Recoñecer e valorar as características da Confirmación e a presenza do Espírito Santo neste sacramento e na vida da Igrexa.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio da reflexión e a interiorización das experiencias espirituais do patriarca Xosé: a natureza, o autocoñecemento, a contemplación e a reflexión sobre feitos da vida diaria.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e a vivencia dos sentimentos de relixiosidade, louvanza, alegría, resurrección, oración, sacrificio, fortaleza e desexo de Deus.
12. Tomar conciencia da importancia de clarificar, elixir e practicar os valores do hinduísmo e o cristianismo, as benaventuranzas, os Dez Mandamentos, a humanización, a confianza, a fraternidade, a esperanza, o compartir e a autenticidade.

OBXECTIVOS XERAIS DO ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 2º ESO:

1. Investigar e valorar desde as competencias clave a relación que existe entre o ser humano, Deus e a relixión na historia e a vida cotiá.

2. Coñecer e interpretar correctamente as características da dignidade humana en relación coa achega da vida cristiá e a súa promoción na sociedade actual.
3. Tomar conciencia da importancia da acción humana e a moral católica para aplicala en grupo a solucionar problemas persoais e sociais.
4. Comprender e fundamentar correctamente a relación existente entre a revelación de Deus cos medios para relacionarse con El.
5. Describir a relación existente entre a revelación de Deus e a fe cristiá e argumentar as achegas positivas que leva consigo para a felicidade da persoa e a sociedade.
6. Coñecer e aplicar as claves necesarias para a interpretación correcta da Biblia e as súas mensaxes de felicidade, liberación e salvación.
7. Expresar e explicar as principais características do Deus cristián en relación coa fe cristiá e a comunicación humana.
8. Identificar e valorar as características, achegas actuais e relacións existentes entre a fe cristiá, o Credo e a fe na vida eterna.
9. Coñecer desde as competencias clave e tomar conciencia das características da Igrexa católica e as achegas relixiosas, solidarias, culturais e artísticas que realiza á humanidade.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio das competencias clave, a reflexión e interiorización das experiencias de autoconecemento, sentido á vida, lecturas profundas e relixiosas, o silencio, a meditación e compartir en grupo as vivencias espirituais.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e vivencia dos sentimentos de espiritualidade, dignidade humana, empatía, escoitar, comunicación, recolleemento e sociabilidade.
12. Tomar conciencia da importancia de desenvolver unha xerarquía de valores e de practicar os valores das dimensións humanas e do proxecto de vida, a liberdade, a fe cristiá, a amizade, a identidade persoal, cambiar e a solidariedade.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 3º ESO:

1. Descubrir e coñecer o desexo do infinito e de Deus que existe no ser humano, e a diversidade de camiños persoais e cristiáns que existen para encontrarse con El.
2. Analizar e interpretar a necesidade humana de darlle sentido á propia vida e o sentido cotián e último da vida que dan o cristianismo e as relixións monoteístas.

3. Investigar e interpretar correctamente o pecado e os sacramentos do Perdón e da Unción de enfermos.
4. Investigar e fundamentar correctamente a relación existente entre Xesucristo, a vocación cristiá e o sacramento da Orde sacerdotal.
5. Coñecer e aplicar a moral cristiá da vida humana en relación con Xesucristo, a Igrexa e a busca de solucións aos atentados actuais contra a vida.
6. Valorar a mensaxe de Xesús sobre o consumo e aplicar a moral cristiá e católica do consumo para promover un consumo xusto, solidario, ecolóxico e cristián.
7. Describir e valorar a misión e a organización da Igrexa católica en relación con Xesucristo, a súa tripla misión e os servizos de humanización e salvación que realiza.
8. Investigar os principais acontecementos da historia da Igrexa durante os seus primeiros quince séculos e a presenza de Xesucristo, que continúa ata o fin da historia.
9. Recoñecer e valorar a achega fundamental da fe cristiá na creación da arte e da cultura cristiá e da humanidade.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio da reflexión e interiorización das experiencias de autoconecemento, sentido á vida, vocación persoal, meditación e peregrinación.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e da vivencia dos sentimentos de choro, providencia, arrepenimento, fe, vida, xenerosidade, colaboración, vocación e piedade.
12. Tomar conciencia da importancia de ter unha xerarquía de valores e de practicar os valores do perdón, a fe, o servizo, a celebración, a caridade, a solidariedade, a cooperación e a tolerancia.

OBXECTIVOS XERAIS DO ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 4º ESO:

1. Identificar e comparar criticamente desde as competencias clave as características das relixións universais na historia e a vida cotiá.
2. Coñecer e valorar correctamente as características e achegas da experiencia relixiosa e a revelación de Deus á persoa e á sociedade actual.
3. Investigar e aplicar as ensinanzas e a relación entre Deus e a historia da Igrexa desde a Idade Moderna ata a Idade Contemporánea.
4. Fundamentar correctamente a relación existente entre Xesucristo, o Mesías, e a moral católica da vida pública no mundo contemporáneo.

5. Coñecer e valorar positivamente a relación existente entre Xesucristo, a Igrexa e a súa misión salvadora e humanizadora de felicidade para a persoa e a sociedade.
6. Comprender e aplicar as características do sacramento do Matrimonio en relación coa Igrexa, a vida persoal e a sociedade actual.
7. Expresar e explicar as características, achegas actuais, aplicacións e relacións existentes entre a fe cristiá e a moral cristiá da sexualidade.
8. Identificar e aplicar a situacións actuais as características da autoridade e a verdade na Biblia e na Igrexa.
9. Coñecer desde as competencias clave as achegas dos cristiáns para construír a civilización do amor no mundo actual, e tomar conciencia delas.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio das competencias clave, a reflexión e interiorización de experiencias para o desenvolvemento da paz, a actitude relixiosa, o agradecemento, a práctica da fe cristiá, a comunicación con Xesús, a poesía amorosa, a afectividade, a verdade e a espiritualidade ecolóxica.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e a vivencia dos sentimentos de busca de sentido, éxtase relixiosa, aproveitamento do tempo, entrega persoal, namoramento, sinceridade, eternidade e salvar o matrimonio.
12. Tomar conciencia da importancia de interiorizar e practicar os valores do diálogo, fidelidade, compromiso social, crítica moral, coherencia persoal e cristiá, amor, verdade, seguir un bo mestre e cambiar o

CONTIDOS

1º ESO.

1. UNIDADE

- Experiencias de vida sobre a dimensión relixiosa do ser humano.
- As dimensións do ser humano e a súa relixiosidade.
- O ser humano segundo o cristianismo.

2. UNIDADE

- A presenza e a influencia das relixións na historia da humanidade.
- Os mitos e as relixións da Antigüidade.
- Características das relixións xa desaparecidas da Antigüidade e do hinduísmo.
- Deus e as relixións en internet e no cine.

3. UNIDADE

- A expresión pública da fe cristiá como elemento constitutivo do compromiso cidadán e eclesial do católico.
- As relixións e a Igrexa católica na sociedade.

- O dereito de liberdade relixiosa, o compromiso social cristián e os valores sociais.
- expresións actuais sobre a relación entre a fe relixiosa e o deporte.

4. UNIDADE

- Datos e documentos sobre a vida de Xesús de Nazaret e o seu misterio como verdadeiro home e verdadeiro Deus.
- Os relatos bíblicos sobre «O nacemento de Xesús».

5. UNIDADE

- A mensaxe do reino de Deus e os milagres de Xesús de Nazaret.
- As Benaventuranzas e as parábolas do reino de Deus.

6. UNIDADE

- Os interrogantes morais; os bos e os malos comportamentos.
- Características da moral universal e a moral relixiosa de Xesús de Nazaret: a moral do amor.
- O relato bíblico «Xesús e a muller adúltera».
- A moral do budismo, do cristianismo e do islam.

7. UNIDADE

- Investigacións científicas actuais sobre a vida despois da morte.
- Conceptos de vida eterna, resurrección, redención e pecado.
- A resurrección de Xesús Cristo e a súa importancia central para a fe cristiá.
- O relato bíblico «As aparicións de Cristo resucitado».

8. UNIDADE

- Os exemplos de vida dos santos e as santas.
- Características do proxecto persoal de vida cristiá e os principais modelos de vida para o cristián.
- O cristián e a celebración dos santos do seu aniversario e da súa onomástica.

9. UNIDADE

- Os sacramentos e a súa clasificación.
- Características dos sacramentos da Igrexa católica .

10. UNIDADE

- Valores e comportamentos morais e cristiáns, e antivalores e comportamentos inmorais e anticristiáns relacionados coa familia e o matrimonio.
- Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica do matrimonio e a familia.
- O matrimonio e a familia en internet e na Biblia.

11. UNIDADE

Comportamentos relacionados coa destrución e a conservación do medio.

- A ecoloxía integral: ecoloxía ambiental e ecoloxía humana.
- As características, os principios éticos e os comportamentos morais e ecolóxicos que compoñen a moral católica do medio.
- Os dous relatos bíblicos de «A Creación de Deus».
- A relación de Xesús de Nazaret coa natureza.

2º ESO.

1. UNIDADE

- Experiencias e criterios para saber como descubrir e encontrar a Deus.
- Conceptos: cristián evanxélico, idolatría, laicismo...
- Camiños persoais e cristiáns para coñecer e encontrarse con Deus.
- Competencias para interpretar correctamente os contidos e aplicalos a descubrir e atoparse con Deus na vida persoal, social, eclesiástica e cultural.

2. UNIDADE

- Experiencias humanas e transcendentales que conforman a experiencia relixiosa.
- Conceptos de mística, experiencia humana, transcendencia, franciscanos e franciscanos segrares, Misterio e actitude relixiosa.
- Características da relixión, a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá.
- Competencias para interpretar correctamente a experiencia relixiosa e cristiá e aplicar as súas ensinanzas a mellorar a vida interior e as relacións de amizade.

3. UNIDADE

- Experiencias e criterios para coñecer a vida de Buda e aplicar as súas ensinanzas a mellorar a vida persoal e social.
- Características de hinduísmo, budismo, xudaísmo, cristianismo e islamismo.
- Competencias para coñecer, valorar e comparar correctamente as principais relixións actuais.

4. UNIDADE

- Comportamentos e compromisos relacionados coa ensinanza e coa práctica das revelacións da Biblia.
- Conceptos de Sagrada Escritura, revelación de Deus, apostolado bíblico, Salmos, novas tecnoloxías da comunicación e Moisés.
- Características da Biblia e criterios católicos para interpretala correctamente.
- Competencias necesarias para interpretar correctamente e investigar coa Biblia e aplicar as súas ensinanzas na actual sociedade da comunicación.

5. UNIDADE

- Experiencias e criterios para interpretar de forma completa e cristiá a Saba Santa de Torino.
- Conceptos de reliquia, síndone, fe cristiá, encarnación, redención, resurrección, sacrificio e Credo.
- Verdades da fe cristiá sobre Xesús Cristo e a presenza de María no Misterio de Xesús Cristo.
- Competencias para interpretar e aplicar á vida persoal e social as verdades da fe cristiá sobre Xesús Cristo.

6. UNIDADE

- Experiencias e testemuños de cristiáns que viven o seu bautismo desde a conversión e o compromiso social e eclesiástico.
- Conceptos de liturxia, sacramento, conversión, fe cristiá, grazas, pecado, pecado orixinal e calendario litúrxico.
- Características da liturxia e sacramentos católicos, e especialmente do sacramento do Bautismo.
- O relato bíblico «O bautismo de Xesús».
- Competencias para interpretar e aplicarlle á vida diaria os compromisos e significados que leva consigo celebrar o sacramento do Bautismo.

7. UNIDADE

- Experiencias e testemuños da importancia da Eucaristía na vida de actores católicos e santos como o Padre Pío.
- Conceptos de Eucaristía, misa, oración de intercesión, consagración, triduo pascual e Cea Pascual.
- Características da Eucaristía e a súa importancia na vida da Igrexa e dos católicos.
- O relato bíblico «A Cea Pascual».
- Competencias para aplicar o investigado e aprendido sobre o sacramento da Eucaristía para mellorar a relación con Deus, coa Igrexa e coa sociedade.

8. UNIDADE

- Experiencias e criterios para diferenciar e saber perdoar de forma humana e cristiá.
- Conceptos de males morais, aspersion, viático, perdón, liberdade relixiosa e culto cristián.
- Características dos sacramentos do Perdón e da Unción.
- Competencias para saber cambiar as actitudes necesarias para perdoar e mellorar a saúde física e mental.

9. UNIDADE

- Experiencias e testemuños actuais de oración.
- Conceptos de oración, Dez Mandamentos, Sinal da cruz, monxa contemplativa, Clarisas e abadesa.
- Características da moral cristiá das relacións con Deus.
- O relato bíblico «Xesús ensina a rezarlle a Deus Pai».
- Competencias para autoavaliarse e aplicar a moral cristiá das relacións con Deus a mellorar a vida interior e o diálogo con Deus.

10. UNIDADE

- Experiencias e comportamentos morais e inmorais que se producen no mundo actual.
- Conceptos de ben común, ética e moral universal, enfermidade moral, Acción Católica, Doutrina Social da Igrexa e Asociación Católica de Propagandistas.
- Características da moral católica da vida pública.
- Competencias para aplicar correctamente o aprendido para participar de forma moral e cristiá na vida pública.

11. UNIDADE

- Experiencias e comportamentos morais e inmorais na utilización dos actuais medios de comunicación social.
- Conceptos de medios de comunicación social, verdade, mentira, telelixo, crítica moral e construtiva, opinión, información e formación persoal.
- Características da moral católica dos medios de comunicación social.
- Competencias para utilizar de forma crítica, construtiva, moral e cristiá os medios de comunicación actuais.

12. UNIDADE

- Experiencias e comportamentos cristiáns para desenvolver a civilización do amor entre as persoas máis desfavorecidas.
- Conceptos de virtudes teoloxais e cardinais, Reino de Deus, civilización do amor e humanidade de irmáns.

- Características da civilización do amor que constrúen os cristiáns por todo o mundo.
- O relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».
- Competencias para concretar en compromisos realizables a civilización do amor que propón construír a Igrexa católica.

3º ESO.

1. UNIDADE

- Experiencias e criterios para interpretar de forma completa e cristiá a Biblia.
- Conceptos para interpretar xéneros literarios, Tradición da Igrexa, Maxisterio.
- Características da Biblia e criterios católicos para interpretala correctamente.
- O relato bíblico de «A historia de Xonás».
- Competencias para interpretar correctamente e investigar coa Biblia e aplicar as súas ensinanzas a mellorar a vida interior e as relacións de amizade.

2. UNIDADE

- Preguntas, comportamentos e ensinanzas actuais para encontrar a felicidade e a salvación.
- Conceptos de revelación, ermitaño, Historia da Salvación, revelación cristiá e Mesías.
- A Historia da Salvación, a Igrexa católica e a revelación cristiá.

3. UNIDADE

- Falsas e verdadeiras experiencias e interpretacións sobre o Deus cristián.
- Conceptos de conversión, antropomorfismo, analoxía, dogma, Santísima Trindade, Deus unipersoal, Deus tripersoal, pródigo, redención de Deus.
- Misterio e orixinalidade da Santísima Trindade e historia da formación do dogma cristián.
- O relato bíblico «A parábola do fillo pródigo».
- O Deus cristián na Biblia e en internet.

4. UNIDADE

- Conceptos de fe antropolóxica, fe cristiá, amor, credo, fonte documental, fontes históricas sobre Xesús de Nazaret e evanxeos canónicos.
- Características da fe antropolóxica e da fe cristiá.
- As fontes históricas sobre Xesús de Nazaret e os evanxeos canónicos.

5. UNIDADE

- Investigacións actuais, interrogantes e respostas sobre o fenómeno da supervivencia da persoa despois da morte.
- Conceptos de escatoloxía, resurrección, xuízo particular, ceo, purgatorio, inferno, xuízo final, esperanza e vida eterna.
- Características e verdades de fe da escatoloxía cristiá.
- O relato bíblico «O xuízo final e definitivo».
- Claves de interpretación católica da terminoloxía sobre a escatoloxía cristiá.

6. UNIDADE

- Feitos e testemuñas relacionados coa triple misión da Igrexa.

- Conceptos de misión de ensinar, santificar e gobernar, carisma, ministerio, xerarquía da Igrexa, laicos, encíclica, Papa, bispo, sacerdote, diácono, sínodo particular, concilio e comunidade de bens.
- A organización da Igrexa católica e súa misión nos séculos I-III.
- O relato bíblico de «A primeira comunidade cristiá».
- A arte paleocristiá dos séculos I-III.

7. UNIDADE

- Vida e pensamentos do pai Jony, un cura rockero.
- Conceptos de espírito, espírito persoal, vocación cristiá, carácter indeleble, sacramento da Confirmación, sacramento da Orde, diácono, episcopado, presbítero, ministro, imposición das mans e Pentecostés.
- Características dos sacramentos da Confirmación e a Orde.
- O relato bíblico de «O día de Pentecostés».
- Características Xerais da vocación cristiá.

8. UNIDADE

- Feitos e comportamentos inmorais e morais relacionados cos grandes problemas morais do mundo actual.
- Conceptos de laicismo, conciencia moral, moral, comportamento moral, comportamento inmoral, virtudes, moral cidadá, moral cristiá, moral católica, principio ético e ética universal.
- Características da ética universal, a moral cristiá e a moral católica.
- O relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller pecadora».
- Textos de moral do Maxisterio católico.

9. UNIDADE

- Feitos e comportamentos actuais a favor e en contra da vida humana.
- Conceptos de cultura da vida, cultura da morte, aborto, bioética, subxetivismo moral, Caín e Abel, fratricidio e Dez Mandamentos.
- Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos morais da moral católica da vida humana.

10. UNIDADE

- Feitos, comportamentos e ensinanzas relacionadas co bon e mal uso do consumo.
- Conceptos de consumismo, pecado, sete pecados capitais, envidia, avaricia, xenerosidade e anuncio publicitario.
- Características, principios éticos e comportamentos morais da moral católica do consumo.
- Valores cristiáns e publicidade enganosa.

11. UNIDADE

- Características do sentido último da vida humana.
- Características do sentido á vida según as relixións monoteístas.

12. UNIDADE

- Conceptos de catacumbas, patrimonio cultural e artístico, arte occidental, arte oriental, arte chino, arte africano, arte islámico, caligrafía, sinagoga e templo de Xerusalén.
- Aportacións das grandes relixións, especialmente do cristianismo, ó patrimonio artístico e cultural da humanid

TEMPORALIZACIÓN DE CONTIDOS

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 1º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 1º da ESO:

RELIXIÓN CATÓLICA – 1º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓNS
1ª A V A L I A C I Ó N	I O sentido relixioso do home.	1. Relixión, realidade e valores	4
		2. Deus, creación e moral	3
	II A revelación: Deus intervén na historia.	3. Deus na Historia da Salvación	4
		4. Deus na Historia da Salvación	3
2ª A V A L I A C I Ó N	III Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.	5. Evanxeos e moral de Xesús	4
		6. Evanxeos e resurrección de Xesucristo	4
		7. Igrexa, Xesucristo e Bautismo	3
3ª A V A L I A C I Ó N	IV Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	8. Igrexa, Xesucristo e Eucaristía	6
		9. Igrexa, Espírito Santo e Confirmación	5

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 2º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 2º da ESO:

RELIXIÓN CATÓLICA – 2º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓNS
1ª A V A L I A C I Ó N	I O sentido relixioso do home.	UNIDADE 1: DEUS, PERSOA E RELIXIÓN	5
		UNIDADE 2: DIGNIDADE E VIDA CRISTIÁ	5
	II A revelación: Deus intervén na historia.	UNIDADE 3: ACCIÓN HUMANA E MORAL CATÓLICA	4
2ª A V A L I A C I Ó N	III Xesucristo , cumprime nto da historia da Salvación.	UNIDADE 4: REVELACIÓN E RELACIÓN CON DEUS	4
		UNIDADE 5: REVELACIÓN E FE CRISTIÁ	4
		UNIDADE 6: COMO INTERPRETAR A BIBLIA?	3
3ª A V A L I A C I Ó N	IV Permanen cia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	UNIDADE 7: O DEUS CRISTIÁN	4
		UNIDADE 8: FE, CREDO E VIDA ETERNA	4
		UNIDADE 9: A IGREXA CATÓLICA	3

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 3º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 3º da ESO:

RELIXIÓN CATÓLICA – 3º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓN
1 a A V A L I A C I Ó N	I O sentido relixioso do home.	1. A persoa busca a Deus	4
		2. O sentido cristián da vida	3
	II A revelación: Deus intervéen na historia.	3. Pecado, Perdón e Unción	4
		4. Xesucristo, vocación e Orde	3
2 a A V A L I A C I Ó N	III Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.	5. Xesucristo, moral e vida	4
		6. Xesucristo, moral e consumo	4
		7. Misión e organización da Igrexa	3
3 a A V A L I A C I Ó N	IV Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	8. Historia da Igrexa	6
		9. Fe, arte e cultura	5

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN PARA 4º ESO

O seguinte cadro esquematiza a distribución temporal das Unidades Didácticas na materia de Relixión para 4º da ESO:

RELIXIÓN CATÓLICA – 4º ESO			
	BLOQUES	UNIDADES DIDÁCTICAS	Nº SESIÓNS
1ª A V A L I A C I Ó N	I O sentido relixioso do home.	UNIDADE 1: RELIXIÓNS UNIVERSAIS	5
		UNIDADE 2: EXPERIENCIA RELIXIOSA E REVELACIÓN DE DEUS	5
	II A revelación: Deus intervéñ na historia.	UNIDADE 3: DEUS, HISTORIA E IGREXA	4
2ª A V A L I A C I Ó N	III Xesucristo, cumprimento da historia da Salvación.	UNIDADE 4: O MESÍAS E A MORAL DA VIDA PÚBLICA	4
		UNIDADE 5: XESUCRISTO, IGREXA E MISIÓN	4
		UNIDADE 6: XESUCRISTO, SACRAMENTOS E MATRIMONIO	3
3ª A V A L I A C I Ó N	IV Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa.	UNIDADE 7: IGREXA, MORAL E SEXUALIDADE	4
		UNIDADE 8: IGREXA, AUTORIDADE E VERDADE	4
		UNIDADE 9: OS CRISTIÁNS E A CIVILIZACIÓN DO AMOR	3

RELACIÓN DOS ESTÁNDARES E COMPETENCIAS 1º ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1.1	1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que reconece que a realidade é dada.	I	X			X	X		X
RE1.1.2	1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.	B				X	X	X	
RE1.2.1	2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.	I	X					X	
RE1.3.1	3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.	I	X						X
RE1.4.1	4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.	I	X	X		X			
RE1.4.2	4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.	B		X					X
RE2.1.1	1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.	A		X	X	X			X
RE2.1.2	1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.	B					X	X	X
RE2.2.1	2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.	B	X			X			
RE2.3.1	3.1 Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.	B	X				X	X	
RE3.1.1	1.1 Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.	A	X			X			
RE3.1.2	1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas as dúas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.	B				X			
RE3.2.1	2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil.	B	X					X	
RE3.3.1	3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.	I	X						X
RE4.1.1	1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.	I	X				X		X
RE4.2.1	2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.	B					X		X
RE4.2.2	2.2 Asocia a acción do Espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.	B						X	X
RE4.2.3	2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.	I						X	

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais. **Código:** **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresáinte.

RELACIÓN DOS ESTÁNDARES E COMPETENCIAS 2º ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1.1	1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos.	I	X			X	X		
RE1.2.1	2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano.	I	X				X	X	
RE1.3.1	3.1 Valora, en situacións do seu ámbito, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc.	B				X	X		X
RE1.4.1	4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación e os cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.	B					X	X	X
RE1.4.2	4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.	I		X				X	
RE2.1.1	1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles.	B	X			X			X
RE2.2.1	2.1 Se interesa por coñecer e valora a resposta de fe o Deus que se revela.	B				X		X	X
RE2.3.1	3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sagrados mostrando interese pola súa orixe divina.	B	X						X
RE2.4.1	4.1 Lee, localiza e esquematiza os criterios recollidos na Dei Verbum en torno á interpretación da Biblia valorándoos como necesarios.	A	X					X	
RE2.5.1	5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos.	A	X			X	X		
RE2.5.2	5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sagrados do autor divino e o autor humano.	I	X			X			
RE3.1.1	1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián.	B	X						X

RE3.1.2	1.2 Lee relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián.	I	X		X	X			X
RE3.2.1	2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade e semellanza de Deus.	I	X			X	X		X
RE3.3.1	3.1 Confecciona materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e os relaciona coas verdades de fe formuladas no Credo.	I			X			X	
RE3.4.1	4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.	I	X			X			
RE4.1.1	1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características.	I	X	X	X	X			
RE4.1.2	1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Paulo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán.	B	X	X	X	X		X	X
RE4.2.1	2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidade da Igrexa.	B	X			X			X
RE4.2.2	2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidade da Igrexa.	I			X			X	X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

RELACIÓN DOS ESTÁNDARES E COMPETENCIAS 3º ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1 .1	1.1 Expressa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude.	B	X				X		
RE1.2 .1	2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos.	B				X	X	X	
RE1.2 .2	2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a busca de sentido.	I			X			X	X
RE2.1 .1	1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.	I	X			X	X		
RE2.2 .1	2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada da roupaxe literaria e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual.	A	X			X		X	X
RE3.1 .1	1.1 Busca e selecciona biografía de conversos.	B	X		X				
RE3.1 .2	1.2 Expressa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.	B	X				X		X
RE3.2 .1	2.1 Crea e comparte textos, vídeos clip, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.	I	X		X	X		X	
RE4.1 .1	1.1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que encontrou a Cristo na Igrexa.	I	X			X		X	
RE4.2 .1	2.1 escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto acerca da plenitude de vida que neles se expresa.	B	X				X		
RE4.3 .1	3.1 Amosa mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.	A	X			X			X
RE4.3 .2	Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.	A	X				X		X

RELACIÓN DOS ESTÁNDARES E COMPETENCIAS 4º ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1.1	1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	B	X		X	X			
RE1.1.2	1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.	B	X			X			X
RE1.2.1	2.1 Razona por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	I	X			X			
RE1.2.2	2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	I	X				X	X	X
RE2.1.1	1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que encontra na historia de Israel.	B				X			X
RE2.1.2	1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	B				X		X	
RE2.2.1	2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e o Mesías político.	I	X						X
RE2.2.1	2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio de vida.	A				X	X		
RE3.1.1	1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.	B	X			X			
RE3.2.1	2.1 Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	B	X				X		
RE3.2.2	2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	B	X				X	X	
RE4.1.1	1.1 Elabora xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade.	I	X			X		X	X

RE4.1.2	1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.	I				X	X	X	
RE4.1.3	1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefere a que recoñece como máis humana.	A				X	X		X
RE4.2.1	2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.	I	X			X	X		
RE4.2.2	2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	B				X	X		X
RE4.2.3	2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.	B	X					X	X
RE4.3.1	3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais do seu ámbito que colaboran na construción da civilización do amor.	A		X			X	X	X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

En canto ás técnicas van depender do estándar que se queira avaliar e agrupámolas en catro grandes bloques: observación na aula, producións escritas e dixitais, intervencións orais e probas específicas. Estes *instrumentos* constitúen o soporte físico que se emprega para recoller a información sobre as aprendizaxes esperadas dos alumnos correspondentes aos procedementos de avaliación subliñados anteriormente:

- **Observación sistemática.** Leva consigo a observación das actitudes manifestadas polo alumno e das súas respostas ás tarefas suxeridas a cotío no aula.

Comprobación de respecto aos compañeiros/as, á orde na clase, ao profesor/a, aos materiais propios e alleos. Valoración de se o alumno acepta ou non os roles asignados, axuda a organizar o grupo, coopera nas tarefas comúns. **OB**

- **Producións do alumno:** Expresión nun caderno de clase e/ou nun blog das actividades realizadas. Resolución de exercicios e prácticas realizadas na clase. Elaboración de resumos, monografía, informes. **PA**

- **Expresións orais:** Conversación co alumno para medir a súa implicación nos temas desenvolvidos na clase: valoración da súa creatividade e investigación persoal. Valoración no diálogo do seu grado de interese pola materia, do seu comportamento, da integración cando o traballo sexa en grupo. Participación positiva nas postas en común. Respecto ás quendas nos debates. **EO**

- **Probas específicas:** probas tipo test e cuestionarios. (A verdadeiro ou falso, a encher espazos en branco, a aparelar e de selección múltiple). Exposición de un tema. Interpretación de datos. **PE**

CRITERIOS DE AVALIACIÓN XERAIS

- Saber describir e analizar os elementos principais que caracterizan a toda relixión.
- Descubrir o específico do feito cristián e valoralo como resposta positiva ás preguntas fundamentais do ser humano...
- Comprender os feitos históricos e as razóns que suscitaron a separación dos cristiáns para percibir o estado actual do diálogo ecuménico, valorar os seus problemas e apreciar os pasos que se van dando hacia a unidade dos cristiáns.
- Saber resumir os rasgos esenciais de Igrexa, instituída por Xesús, para comprender a súa identidade, súa estrutura e o seu sentido da misión que desenvolve no mundo.
- Coñecer as principais etapas e lugares de expansión do cristianismo para valorar a acción evanxelizadora da Igrexa e a súa contribución a un mundo máis xusto e solidario.
- Coñecer os signos e símbolos máis característicos das relixións e valorar o seu significado no contexto cultural en que naceron e na actualidade.

- Obter unha visión de conxunto das grandes relixións da humanidade, identificar os seus rasgos característicos e apreciar as súas converxencias e diverxencias.
- Descubrir a riqueza humana e cultural que supón a variedade de relixións e valorar a súa aportación á cultura da humanidade e ó desenvolvemento dos pobos.
- Coñecer cal debe ser a postura dos católicos fronte a outras manifestacións relixiosas para suscitar actitudes de acollida, tolerancia e respecto.
- Precisar a mensaxe cristiá sobre a dignidade da persoa, en qué se fundamenta e cómo afecta ó sentido da vida, as opcións persoais e as relacións humanas.
- Identificar as posturas acerca de Deus que teñen diversos colectivos sociais na actualidade para clarificar as propias opcións e asumir actitudes de respecto e tolerancia hacia outras opcións diferentes.
- Facer unha síntese coherente dos contidos fundamentais da moral cristiá para elaborar e aplicar unha xerarquía de valores.

1º ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
A realidade creada e os acontecementos son signo de Deus.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus. 2. Identificar a orixe divina da realidade. 3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos acerca da creación. 4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que ten recoñecer que a realidade é dada. 1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus. 2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus. 3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico. 4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación. 4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.
Bloque 2. A revelación: Deus intervéñ na historia		
A historia de Israel: elección, alianza, monarquía e profetismo.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel. 2. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia e Israel. 3. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel. 1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade. 2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina. 3.1 Recuerda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflecten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación		
A divindade e humanidade de Xesús. Os evanxeos: testemuño e anuncio. Composición dos evanxeos.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana. 2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos. 3. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos. 1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas as dúas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos. 2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil. 3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa		

<p>A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia. O Espírito Santo edifica continuamente a Igrexa.</p>	<p>1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa. 2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</p>	<p>1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade. 2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa. 2.2 Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida. 2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.</p>
---	---	--

2º ESO

Contidos	Criterios de Avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis
Bloque 1. O sentido relixioso do home 1ª AVALIACIÓN		
<p>A persoa humana, criatura de Deus libre e intelixente. O fundamento da dignidade da persoa. O ser humano colaborador da creación de Deus.</p>	<p>1. Establecer diferenzas entre o ser humano creado a imaxe de Deus e os animais. 2. Relaciona a condición de criatura coa orixe divina. 3. Explicar a orixe da dignidade do ser humano como criatura de Deus. 4. Entender o sentido e a finalidade da acción humana..</p>	<p>1.1 Argumenta a dignidade do ser humano en relación aos outros seres vivos. 2.1 Distingue e debate de forma xustificada e respectuosa a orixe do ser humano. 3.1 Valora, en situacións da súa contorna, a dignidade de todo ser humano con independencia das capacidades físicas, cognitivas, intelectuais, sociais, etc. 4.1 Clasifica accións do ser humano que respectan ou destrúen a creación. 4.2 Deseña en pequeno grupo un plan de colaboración co seu centro educativo no que se inclúan polo menos cinco necesidades e as posibles solucións que o propio grupo levaría a cabo.</p>
Bloque 2. A revelación: Deus intervéñ na historia - 1ª AVALIACIÓN		
<p>A aceptación da revelación: A fe. Orixe, composición e interpretación dos Libros Sacros.</p>	<p>1. Coñecer e aceptar que Deus se revela na historia. 2. Comprender e valorar que a fe é a resposta á iniciativa salvífica de Deus. 3. Coñecer e definir a estrutura e organización da Biblia. 4. Coñecer e respectar os criterios do maxisterio da Igrexa ao redor da interpretación bíblica. 5. Recoñecer na inspiración a orixe da sacralidade do texto bíblico.</p>	<p>1.1 Busca e elixe personaxes significativos do pobo de Israel e identifica e analiza a resposta de fe neles. 2.1 Interésase por coñecer e valora a resposta de fe ao Deus que se revela. 3.1 Identifica, clasifica e compara as características fundamentais dos Libros Sacros mostrando interese pola súa orixe divina. 4.1 Le, localiza e esquematiza os criterios recolleitos na Dei Verbum ao redor da interpretación da Biblia valorándoos como necesarios. 5.1 Distingue e sinala en textos bíblicos a presenza dun Deus que se comunica, xustificando no grupo a selección dos textos. 5.2 Coñece e xustifica por escrito a existencia nos Libros Sacros do autor divino e o autor humano.</p>
Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación - 2ª AVALIACIÓN		

Deus revélase en Xesucristo. Divos un e trino. O Credo, síntese da acción salvífica de Deus na historia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mostrar interese por recoñecer o carácter relacional da Divindade na revelación de Xesús. 2. Vincular o sentido comunitario da Trindade coa dimensión relacional humana. 3. Descubrir o carácter histórico da formulación de Credo cristián. 4. Recoñecer as verdades da fe cristina presentes no Credo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Coñece e describe as características do Deus cristián. 1.2 Le relatos mitolóxicos, localiza trazos das divindades das relixións politeístas e contrástaos coas características do Deus cristián. 2.1 Recoñece, describe e acepta que a persoa humana necesita do outro para alcanzar a súa identidade a semellanza de Deus. 3.1 Confeccionar materiais onde se expresan os momentos relevantes da historia salvífica e relacións coas verdades de fe formuladas no Credo. 4.1 Clasifica as verdades de fe contidas no Credo e explica o seu significado.
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa - 3ª AVALIACIÓN		
Expansión da igrexa, as primeiras comunidades. As notas da Igrexa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprender a expansión do cristianismo a través das primeiras comunidades cristiás. 2. Xustificar que a Igrexa é unha, santa, católica e apostólica. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Localiza no mapa os lugares de orixe das primeiras comunidades cristiás e describe as súas características. 1.2 Reconstrúe o itinerario das viaxes de San Pablo e explica coas súas palabras a difusión do cristianismo no mundo pagán. 2.1 Describe e valora a raíz da unidade e santidad da Igrexa. 2.2 Elabora materiais, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación, onde se reflicte a universalidade e apostolicidad da Igrexa.

3º ESO

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
A natureza humana desexa o Infinito. A busca de sentido na experiencia da enfermidade, a morte, a dor, etc.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer o desexo de plenitude que ten a persoa. 2. Comparar razoadamente distintas respostas fronte á finitude do ser humano. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude. 2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos belos e dolorosos. 2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a busca de sentido.
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia		
A ruptura do home con Deus polo pecado. O relato bíblico do pecado orixinal.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descubrir que o pecado radica no rexeitamento á intervención de Deus na propia vida. 2. Distinguir a verdade revelada da roupaxe literaria no relato do Xénese. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus. 2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada da roupaxe literaria e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación		
A persoa transformada polo encontro con Xesús.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recoñecer e apreciar que o encontro con Cristo cambia a forma de comprender o mundo, a historia, a realidade, as persoas, etc. 2. Comprender que a pertenza a Cristo leva consigo unha nova forma de comportarse na vida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Busca e selecciona biografía de conversos. 1.2 Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas. 2.1 Crea e comparte textos, vídeos, clips, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.
Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa		
A Igrexa, lugar de encontro con Cristo. Experiencia de plenitude no encontro con Cristo. A experiencia de fe xera unha cultura.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tomar conciencia do vínculo indisoluble entre o encontro con Cristo e a pertenza á Igrexa. 2. Valorar criticamente a experiencia de plenitude que promete Cristo. 3. Identificar na cultura a riqueza e a beleza que xera a fe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que encontrou a Cristo na Igrexa. 2.1 Escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto acerca da plenitude de vida que neles se expresa. 3.1 Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia. 3.2 Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.

4º ESO

Contidos	Criterios de Avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis
Bloque 1. O sentido relixioso do home - 1ª AVALIACIÓN		
As relixións: procura do sentido da vida. Plenitude na experiencia relixiosa: a revelación de Deus na historia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixións. 2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á procura de sentido. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas. 1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido. 2.1 Razoar por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa. 2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia - 1ª AVALIACIÓN		

<p>A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. A figura mesiánica do Servo de Yhwh.</p>	<p>1.Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia. 2.Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufrinte e o Mesías político.</p>	<p>1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel. 1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus. 2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufrinte e o Mesías político. 2.2 Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufrinte como criterio de vida.</p>
<p>Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación - 2ª AVALIACIÓN</p>		
<p>A chamada de Xesús a colaborar con El xera unha comunidade.</p>	<p>1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa. 2. Coñecer e apreciar a invitación de Xesús a colaborar na súa misión.</p>	<p>1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús. 2.1 Le de maneira comprensiva un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de xesús. 2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.</p>
<p>Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa - 3ª AVALIACIÓN</p>		
<p>A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensións do ser humano. A autoridade eclesial ao servizo da verdade. A misión do cristián no mundo: construír a civilización do amor.</p>	<p>1. Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa. 2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade. 3. Relacionar a misión do cristián coa construción do mundo.</p>	<p>1.1 Elaborar xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade. 1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen. 1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividade e prefere a que recoñece como máis humana. 2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade. 2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño. 2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano. 3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiais da súa contorna que colaboran na construción da civilización do amor.</p>

MÍNIMOS ESIXIBLES GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.

CONTIDOS MINIMOS PARA 1º ESO

- As relixións e o cristianismo.
- Deus revelase na Historia da Salvación.
- Mensaxe e milagres de Xesús.
- A moral de Xesús.
- A morte e resurrección de Xesucristo.
- Familia y matrimonio.
- A moral católica do coidado da natureza.

CONTIDOS MÍNIMOS PARA 2º ESO

- Deus, persoa e relixión.
- Vida cristiá e dignidade da persoa.
- Acción humana e moral católica.
- Revelación e relación con Deus.
- A fe cristiá.
- A interpretación da Biblia.
- Deus un e trino.
- Fe, Credo e vida eterna.
- Identidade da Igrexa católica.

CONTIDOS MINIMOS PARA 3º ESO

- O desexo humano de Deus.
- O sentido da vida para as relixións monoteístas
- Os sacramentos.
- A moral católica da vida humana e o consumo
- Misión e organización católica.
- A historia da Igrexa
- A arte e a cultura cristiana

CONTIDOS MINIMOS PARA 4º ESO

- Relixións monoteistas.
- O diálogo con outras relixións
- A revelación de Deus
- Historia da Igrexa.
- Compromisos dos discípulos de Xesús.
- Sacramentos da Igrexa. Sacramento do Matrimonio
- Misión da Igrexa no mundo

BACHARELATO

OBXECTIVOS

No marco da LOMCE, o Bacharelato ten como finalidade proporcionar ao alumnado formación, madurez intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lles permitan desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. Así mesmo, capacitará ao alumnado para acceder á educación superior.

O Bacharelato contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

1. Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución Española así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa.
2. Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais
3. Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.
4. Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.

5. Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e, no seu caso, a lingua cooficial da súa comunidade autónoma.
6. Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
7. Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.
8. Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellóraa da súa contorna social.
9. Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
10. Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.
11. Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
12. Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
13. Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

Relacionados con obxectivos especificamente relixiosos:

1. - Recoñecer a importancia e universalidade do feito relixioso nas diferentes culturas, especialmente a importancia e significación do feito relixioso cristiá e dos valores que presentan as diferentes tradicións culturais e relixiosas.
2. - Desenvolver unha síntese actualizada dos contidos esenciais da fe cristiá.
3. - Analizar o sentido da dignidade do ser humano, creado a imaxe e semellanza de Deus, súa transcendencia, o valor da vida e a súa concreción na vida das persoas.
4. - Profundizar na relación e mutua aportación da fe e da cultura.
5. - Iniciar nos elementos básicos da doutrina social da Igrexa Católica, para analizar e interpretar a realidade socioeconómica e cultural do mundo.

6. · Valorar a dimensión ética da persoa á luz da mensaxe cristiá para participar activa e responsablemente na vida e na transformación social.
7. · Descubrir os valores do cristianismo e das distintas relixións contrastándoas cos valores dos humanismos do noso tempo.
8. · Adquirir unha actitude de respecto, valoración e diálogo coas persoas de diversa cultura, mentalidade e cosmovisión para reforzar o aprecio pola democracia, os dereitos humanos e a heteroxeneidade cultural e para lograr unha convivencia social en paz e concordia.
9. · Desenvolver o coñecemento, a sensibilidade e o gusto ante as manifestacións de arte relixioso que enriquecen o patrimonio universal.
- 10.· Descubrir o significado integral da actividade humana, como manifestación da propia dignidade, aplicando os criterios cristiáns á propia actividade laboral.

Tendo en conta que este curso 2º Bacharelato supón o salto dos alumnos á Universidade procurarase que os obxectivos de Relixión completen a formación xa adquirida en cursos anteriores constituíndo na práctica un repaso e síntese dos cursos anteriores.

CONTIDOS

- Dimensión relixiosa do home e as súas distintas expresións. As relixións na Constitución española.
- A expresión da experiencia de Deus nas distintas linguaxes de hoxe. Sentido da transcendencia.
- As grandes relixións monoteístas e o cristianismo na actualidade.
- Humanismos actuais de inspiración non cristiá. Laicismo. Novas formas de relixiosidade hoxe.
- Estudo comparado das distintas posturas ante Deus. A increencia e as súas formas. A fe ante o ateísmo, o agnosticismo e a indiferencia.
- O humanismo cristiá como resposta ó sentido da vida: grandes pensadores cristiáns.
- A aportación da fe ós plantexamentos que, no mundo actual, fan a ciencia e a técnica sobre a persoa humana. A liberdade e a responsabilidade.
- O sentido transcendente e o sentido cristiá nas artes plásticas. A arte como pedagogía da fe.

- O fenómeno relixioso e a súa presenza nos medios de comunicación social. A tolerancia, a liberdade e a pluralidade relixiosa.
- Xesucristo, Deus e home, polo seu ministerio pascual realiza o proxecto divino de salvación. O home novo, que nace do amor de Deus, coopera e intégrase no Reino de Deus.
- A plenitude da Salvación realizada e ofrecida por Xesucristo, e a vida eterna. Posicións actuais sobre o máis alá.
- A resposta do home á oferta salvadora de Deus. O seguimento de Xesucristo. A fe e o amor.
- O compromiso na vida cristiá. O voluntariado na Igrexa e noutras institucións.
- A Igrexa e a sociedade: os católicos na vida pública. Política e relixión. Liberdade relixiosa. Tolerancia e pluralismo. As relacións Igrexa – Estado.
- Principios e fundamentos da Doutrina Social da Igrexa. Encíclicas sociais. Aplicacións ó mundo do traballo. Dereitos e deberes.
- A fe cristiá e a ética. A conexión entre ética pública e ética privada. Cuestións morais de actualidade e resposta cristiá.
- O Reino de Deus, presente xa, chegará a súa plenitude. Fundamentación humana e evanxélica da construción da paz, e da civilización do amor.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Elaborar unha síntese actualizada dos contidos esenciais da fe cristiá.
- Razoar a resposta que as relixións e humanismos deron á cuestión sobre o home e o sentido da súa vida, e a resposta que da a fe católica.
- Detectar os valores e contravalores presentes na sociedade actual, describir as fontes fundamentais da moral cristiá e analizar as dificultades que plantea actualmente o obrar segundo o Evanxeo.
- Describir un acontecemento e/o un problema social relevante, obtendo información sobre él a partir dos medios de comunicación social, e valoralo á luz dos criterios morais cristiáns.
- Explicar o sentido relixioso de manifestacións artísticas e culturais.
- Amosar a presenza do Credo da Igrexa en manifestacións artísticas e culturais.
- Relacionar a situación do home actual e a súa cultura cunha visión cristiá do mundo.

- Aplicar ás relacións laborais os principios cristiáns que fundamentan a dignidade, a liberdade e os dereitos – deberes no mundo do traballo.

1º BAC.

Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis
Bloque 1. Antropoloxía cristiá		
<p>O home, ser relixioso que busca un sentido á vida. Expresións históricas do sentido relixioso.</p> <p>O misterio da persoa humana. Fundamento da súa dignidade.</p> <p>Diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Recoñecer e respectar a necesidade de sentido no home. 2.Comparar manifestacións históricas que permitan desvelar dende sempre o sentido relixioso do ser humano. 3.Dar razón da raíz divina da dignidade humana. 4.Identificar e contrastar no momento actual diversas respostas de sentido. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido. 2.1 Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións. 3.1 Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de creatura. 3.2 Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano. 4.1 Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.
Bloque 2. Doutrina Social da Igrexa		
<p>Orixe e evolución da doutrina social da Igrexa.</p> <p>Principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Coñecer e valorar o contexto en que nace e o ensino da doutrina social da Igrexa. 2. Identificar a dignidade humana como clave para unha convivencia xusta entre os homes, diferenciándoa dos recoñecementos que o Estado realiza a través das leis. 3. Coñecer e aplicar os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa a diversos contextos. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa. 2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais. 3.1 Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas os devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa.

Bloque 3. Relación entre la razón, la ciencia y la fe

<p>Formas de coñecemento ao longo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a verdade. Percorrido histórico das relacións entre a ciencia e a fe. Vínculo indisoluble entre ciencia e ética.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Coñecer e distinguir os diferentes métodos utilizados pola persoa para coñecer a verdade.2. Coñecer e aceptar con respecto os momentos históricos de conflito entre a ciencia e a fe, sabendo dar razóns xustificadas da actuación da Igrexa.3. Ser consciente da necesidade de relación entre ciencia e ética para que exista verdadeiro progreso humano.	<ol style="list-style-type: none">1.1 Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.2.1 Recoñece con asombro e esforzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar.2.2 Infórmase con rigor e debate respectuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causas e consecuencias dos devanditos conflitos.3.1 Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.3.2 Analiza casos e debate de xeito razoado as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ético.
---	---	---

Bloque 4. A Igrexa xeradora de cultura ao longo da historia

<p>Significado do termo e dimensións da cultura. A vida monacal, fonte de cultura</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Coñecer e comparar diferentes acepcións do termo cultura.2. Ser consciente que a persoa é xeradora de cultura.3. Caer na conta do cambio que o monacato introduce na configuración do tempo e o traballo.	<ol style="list-style-type: none">1.1 Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástao co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa.2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo.
---	--	---

2º BAC.

Contidos	Criterios de Avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis
Bloque 1. Antropoloxía cristiá - 1ª AVALIACIÓN		
A identidade do ser humano. O mundo actual e a cuestión bioética.	1.1. Recoñecer e apreciar o carácter sexuado da persoa e a súa importancia para construír a súa identidade. 2. Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto da vida.	1.1 Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación "home e muller creounos?". 2.1 Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida. 2.2 Posúe argumentos para defender ou dar razóns desde a posición cristiá ante situacións reais ou supostas que se propoñen en clase.
Bloque 2. Doutrina Social da Igrexa - 1ª AVALIACIÓN		
A persoa, a vida, o traballo, la s r e l a c i o n e s internacionais e a economía á luz da doutrina eclesial.	1. Recoñecer e apreciar o cambio que a doutrina social da Igrexa outorga á persoa e á vida. 2. Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacións internacionais e a economía.	1.1 Descubre, valora e xustifica o sentido humanizador que ten o traballo. 2.1 Propón proxectos ou solucións que poderían levar a cabo nas políticas nacionais ou internacionais para facer o mundo máis humano.
Bloque 3. Relación entre la razón, la ciencia y la fe - 2ª AVALIACIÓN		
Aportacións dos investigadores cristiáns á ciencia e á técnica no contexto actual.	1. Recoñecer o valor social das aportacións realizadas por investigadores cristiáns.	1.1 Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián resaltando as súas achegas ao ámbito da ciencia e a técnica.
Bloque 4. A Igrexa xeradora de cultura ao longo da historia - 3ª AVALIACIÓN		
A acción evanxelizadora da Igrexa e a promoción dos dereitos humanos. A expresión da fe xera beleza a través da arte.	1. Recoñecer os esforzos que a Igrexa realizou ao longo dos séculos para que se respecte a dignidade do ser humano e os seus dereitos. 2. Comprender que algunhas creacións culturais son a expresión da fe.	1.1 Nomea e explica situacións históricas nas que a Igrexa defendeu con radicalidade ao home e xustifica a elección realizada. 2.1 Selecciona obras de arte, investiga sobre o autor e descobre o seu sentido relixioso. 2.2. Confecciona un material creativo que permita coñecer a eses artistas.

CONTIDOS MÍNIMOS

1º BACH.

- O sentido da vida. A busca de sentido. Humanismos. A dimensión relixiosa.
- Cultura e relixión. O sentido relixioso na arte, na literatura, no cine e na música.

2º BACH.

- O mundo no que vivimos. Xustiza social. A convivencia. Doutrina Social da Igrexa.
- Identidade da persoa. A escala de valores e a felicidade. O proxecto de vida cristiá.

TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS

1º BACH.

1ª Avaliación

- Preguntas fundamentais da persoa sobre o sentido da vida.
- Respostas á pregunta sobre o sentido da vida.
- A busca de sentido.
- Humanismos actuais como resposta ó sentido da vida.
- A dimensión relixiosa do home e as súas distintas expresións.
- A relixión como proposta de sentido da vida.

2ª Avaliación

- Panorama das relixións e a súa resposta ó sentido da vida.
- O cristianismo.
- A fe cristiá e o sentido da vida.
- A mensaxe de Xesús ante os distintos interrogantes do home de hoxe: o mal e a door, o máis alá.

- O sentido da vida de Xesus.

3ª Avaliación

- O sentido relixioso no arte.
- Expresións artísticas con marcado contido relixioso.
- A concepción que os artistas dos diferentes momentos da historia tiveron sobre Xesús e cómo plasmáron nas súas obras esa imaxe.
- A imaxe de Xesús no cine.
- A vida de María na arte.

2º BACH.

1ª Avaliación

- A situación da sociedade actual, especialmente no que se refire á xustiza social e á convivencia entre tódolos pobos.
- Doutrina Social da Igrexa: historia e natureza, raíces, fundamentos e principios.

2ª Avaliación

- Fundamentación humana e evanxélica da constución da paz, da conservación da natureza, a igualdade entre as persoas e os pobos.
- O compromiso cristiano.

3ª Avaliación

- As necesidades da persoa e o camiño da liberdade.
- A escala de valores e a felicidade.
- O proxecto de vida de Xesús. O proxecto de vida cristiá.

Relación de estándares e competencias 1º Bach.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1 .1	1.1 Reflexiona sobre acontecementos amosados nos medios de comunicación y emite xuízo de valor sobre a necesidade de sentido.	B	X					X	X
RE1.2 .1	2.1 Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.	B	X			X			X
RE1.3 .1	3.1 Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de creatura.	I	X		X	X	X		
RE1.3 .2	3.2 Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.	I	X	X	X	X	X		X
RE1.4 .1	4.1 Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.	A	X					X	X
RE2.1 .1	1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.	A	X			X		X	X
RE2.2 .1	2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.	B	X		X		X		
RE2.3 .1	3.1 Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas os devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa.	I	X			X	X		X
RE3.1 .1	1.1 Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.	B	X	X		X	X		X
RE3.2 .1	2.1 Recoñece con asombro e esforzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar.	B		X		X			
RE3.2 .2	2.2 Infórmase con rigor e debate respectuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causas e consecuencias dos devanditos conflitos.	B	X	X			X		X
RE3.3	3.1 Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.	B				X	X		X

.1									
RE3.3 .2	3.2 Analiza casos e debate de xeito razoado as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética.	I	X	X			X		X
RE4.1 .1	1.1 Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástan co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa.	I	X			X			X
RE4.2 .1	2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.	A	X		X		X		X
RE4.3 .1	3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.	B				X	X		X
RE4.3 .2	3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo.	B	X		X	X			X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

Relación de estándares e competencias 2º Bach.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
			CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEE
RE1.1.1	1.1. Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación "home e muller creounos".	B	X				X		X
RE1.2.1	2.1. Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida.	B	X	X				X	X
RE1.2.1	2.2. Posúe argumentos para defender ou dar razóns dende a posición cristiá ante situacións reais ou supostas que se propoñen en clase.	I	X				X		
RE2.1.1	1.1. Descubre, valora e xustifica o sentido humanizador que ten o traballo.	B	X				X		X
RE2.2.1	2.1. Propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais ou internacionais para facer o mundo máis humano.	B	X			X	X	X	
RE3.1.1	1.1. Selecciona, estuda e expón a biografía dun investigador cristián resaltando as súas achegas ao ámbito da ciencia e a técnica.	B	X	X		X	X		X
RE4.1.1	1.1. Nomea e explica situacións históricas nas que a Igrexa defendeu con radicalismo ao home e xustifica a elección realizada.	B	X				X		X
RE4.2.1	2.1. Selecciona obras de arte, investiga sobre o autor e descobre o seu sentido relixioso. Confecciona un material creativo que permita coñecer eses artistas.	I			X			X	X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística. **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender. **CSC:** Competencia social e cívica. **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

Código: **B=** Básico, necesario para aprobar. **I=** Intermedio, para nota correspondente a Notable. **A=** Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Tódalas estratexias expositivas terán en conta os coñecementos previos do alumnado, a súa motivación, o seu interese, etc.

O protagonista da aprendizaxe é o alumno coa propia actividade, e a partir dos coñecementos que xa ten.

A metodoloxía será activa, pois só así o alumno pode adquirir un elenco de coñecementos propio.

Para facilitar a actividade dos alumnos e alumnas, alternarán varias técnicas de traballo que desenvolvan a capacidade intelectual. Trátase de técnicas que conducen:

- Á busca de información e o manexo das fontes e materiais de consulta.
- Á interpretación e elaboración de esquemas, cadros sinópticos...
- Á realización de fichas, expresións escritas, murais...
- Á realizar traballos grupais, postas en común, debates, etc.
- A adquirir unha visión global do contexto xeográfico, histórico e cultural nos que se desenvolven os acontecementos bíblicos.
- A localizar os feitos no tempo e no espacio.
- A coñecer diferentes expresións culturais e artísticas e consideralas como parte do patrimonio dos pobos.

A clase de Relixión está aberta a todos cantos a soliciten, crentes ou non. Iso supón que debe existir un clima que facilite a liberdade, o respecto e favoreza o debate.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para avaliar o proceso de ensinanza e aprendizaxe tanto na programación como na realización valorarase:

- A asistencia ás clases
- Participación no traballo de aula
- Actividades de aula recollidas nun caderno ou debidamente organizados por temas nunha carpeta dixital ou nun archivador.
- Traballos monográficos individuais ou de grupo. Valorarase: Entregalos no prazo indicado, os contidos e a creatividade e o esforzo.
- Un exercicio de repaso por avaliación, que recolle contidos traballados na aula.

Unha actitude negativa reflexará unha avaliación negativa, por entender un desinterese cara ós contidos e ó dereito de formación dos seus compañeiros/as. aínda que os contidos da mesma estiveran superados.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Á hora de avaliar se terán en conta os seguintes criterios:

A ASISTENCIA E A ACTITUDE SERÁN OBRIGATORIAS TANTO NA ESO COMA NO BACHARELATO PARA PODER SUPERAR A MATERIA.

O curso estrutúrase en tres avaliacións que serán cualificadas cunha nota numérica enteira, a cualificación obtida será unha nota de 1 a 10, sendo a nota mínima para aprobar dun 5.

A nota do alumno calcularase segundo os parámetros seguintes:

1. TRABALLO PERSOAL DO ALUMNO/A

No aula o alumno traballa facendo fichas, tomando apuntamentos na súa libreta, lendo as leccións. Podrá haber algún traballo escrito. Supón ata un máximo do **10%** da nota.

2. PARTICIPACIÓN NO AULA

Preguntas e/ou respostas, aclaracións, suxerencias oportunas ó profesor e compañeiros. Supón outro máximo de **30%** na nota.

3. EXERCICIOS DE REPASO

Exercicios escritos que repasan os contidos estudados. Supón ata un **60%** da nota.

4. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

O alumno ten que superar o 100% dos estándares básicos mínimos de aprendizaxe para aprobar a asignatura.

A nota final de Xuño será a media das tres avaliacións. Se algún alumno suspende máis dunha avaliación deberá facer unha proba escrita final global, podendo ser esta substituída pola entrega dun traballo segundo o acordado co profesor.

Para os alumnos que non promocionen en Xuño, haberá unha proba extraordinaria en Setembro á que se lle aplicarán os criterios mencionados anteriormente.

Aos alumnos infórmaselles na aula ao comezo do curso dos obxetivos da asignatura, a metodoloxía e os criterios de avaliación. E a programación está actualizada na páxina web do centro para posibles consultas.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

- MODELO PARA O PROFESORADO

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSONAL
Temporalización das Unidades Didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariedade			

- **MODELO PARA O DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA DOCENTE**

DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
▪ Informo os alumnos dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación				
▪ Informo as familias dos criterios, dos procedementos e dos instrumentos de avaliación.				
▪ Formulo situacións introdutorias previas o tema que vou tratar.				
▪ Estimulo a participación dos alumnos a partir das súas experiencias.				
▪ Comunico a finalidade dos aprendizaxes, a súa importancia, utilidade e aplicación na vida real.				
▪ Presento os contidos dando unha visión xeral do tema				
▪ Facilito a adquisición de novos contidos intercalando preguntas aclaratorias, exemplificando..				
▪ Á hora de seleccionar as actividades, teño en conta que existen diferentes tipos de ritmos e intereses.				
▪ Formulo actividades variadas. -Introdución. -Desenvolvemento -Consolidación. -Reforzo. -Ampliación				
▪ Nas actividades que propoño hai equilibrio entre as actividades individuais e as actividades grupais				
▪ Á hora de constituír grupos reducidos , teño en conta os seguintes criterios: ▪ Fágoo a sorteo. ▪ Fago os grupos por niveis. ▪ Fago grupos nos que os seus membros teñen distintos niveis				
▪ Á hora de realizar as actividades teño en conta as “dinámicas cooperativas2				
▪ Emprego técnicas metodolóxicas variadas: expositiva, investigadora				
▪ Emprego medios técnicos audiovisuais.				
▪ Emprego recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos...) tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos.				
▪ Comprobo que os alumnos comprenden a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, estimulando a que verbalicen o proceso durante a realización das tarefas.				
▪ Facilito estratexias de aprendizaxe: como buscar fontes de información, pasos para resolver cuestións..				
▪ Reviso e corrijo frecuentemente as actividades				

propostas na clase e para a casa.				
▪ Proporciona información o alumnado sobre a execución das tarefas e como melloralas.				
▪ No caso de que os logros acadados polo alumnado sexan insuficientes, propoño novas actividades que faciliten a súa adquisición.				
▪ No caso de que os logros acadados sexan suficientemente acadados nun breve período de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.				
▪ Propoño actividades que posibiliten acadar distintos graos de execución				
▪ Adopto medidas de apoio para o alumnado que presenta desfase curricular ou dificultades de aprendizaxe.				
▪ Coordínome coa profesora de apoio para a adecuación de contidos, actividades, metodoloxía, recursos e adaptalos os alumnos con dificultades				
▪ Teño en consideración as orientacións do departamento de orientación na adopción de medidas a adoptar co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.				

Código: 1 (*nunca*); 2(*poucas veces*); 3 (*case sempre*), 4(*sempre*).

- CUESTIONARIO SOBRE A AVALIACIÓN

SOBRE A AVALIACIÓN	1	2	3	4
<ul style="list-style-type: none"> • Participo activamente nas sesións de avaliación, á hora de tomar decisións colexiadas no tocante a: • Promoción do alumnado. • Adopción de medidas de atención á diversidade. • Elaboración do Consello orientador. 				
<ul style="list-style-type: none"> • Teño en conta o procedemento xeral de avaliación en relación co establecido na programación 				
<ul style="list-style-type: none"> • Realizo unha avaliación inicial a comezo de curso, o comezo de cada unidade didáctica. 				
<ul style="list-style-type: none"> • Establezo criterios obxectivos para avaliar o aprendizaxe do alumnado 				
<ul style="list-style-type: none"> • O alumnado coñece os criterios de avaliación e de cualificación que se empregan 				
<ul style="list-style-type: none"> • O avaliar unha actividade en equipo, ademais da cualificación global, cada membro do grupo obtén outra individual que é reflexo da súa contribución persoal. 				
<ul style="list-style-type: none"> • Utilizo diferentes rexistros de recollida de datos. <ul style="list-style-type: none"> - Listas de control. - Escalas de valoración. - Anecdario. - Diarios de clase. 				
<ul style="list-style-type: none"> • Emprego diferentes procedementos e instrumentos de avaliación: • Coherentes cos estándares de aprendizaxe . • Adaptados a diversidade dos alumnos. • Diferentes según os contidos tratados 				
<ul style="list-style-type: none"> • Utilizo diferentes medios para informar as familias, ó profesorado e o alumnado dos resultados da avaliación 				
<ul style="list-style-type: none"> • Emprego a autoavaliación do alumnado 				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

- CUESTIONARIO PARA O ALUMNADO

INDICADORES	1	2	3	4
▪ Fago con regularidade as tarefas propostas polo profesorado.				
▪ Entrego os traballos según as indicacións dadas polo profesorado e na data acordada.				
▪ Participo activamente (aporto ideas, axudo a resolver problemas, realizo a miña parte do traballo) nos traballos propostos en equipo.				
▪ Pregúntolle o profesorado as dúbidas.				
▪ Solicito a axuda e a aprobación frecuente do profesorado.				
▪ Estou satisfeito do meu traballo.				
▪ As cualificacións obtidas reflicten o meu esforzo e traballo.				
▪ Asisto regularme a clase.				
▪ Teño frecuentemente faltas de puntualidade.				
▪ Xustifico os meus retrasos e faltas de asistencia o/a titor/-a.				
▪ Preocúpome por poñerme o día na materia cando falto a clase.				
▪ Adoito unha actitude respectuosa co profesorado.				
▪ Adoito unha actitude respectuosa co alumnado.				
▪ Asumo responsabilidades.				
▪ Teño unha actitude positiva cara o estudo.				
▪ O que aprendo nunha materia aplícoo e relaciónoo con outras.				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre)

MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Debido ao carácter interrelacional do proceso de ensino-aprendizaxe, o profesor de Relixión tamén deberá revisar continuamente a súa labor docente na medida que os resultados acadados non respondan ás previsións. A avaliación, polo tanto, afecta a todos os implicados no proceso educativo no cal se dan relacións humanas recíprocas que serán máis enriquecedoras na medida en que todos os suxeitos aporten o mellor de si mesmos.

O profesor avaliará os procesos de ensinanza e a súa propia práctica docente en relación co logro os obxectivos do currículo, e tamén en relación ás necesidades educativas do centro e ás características específicas dos alumnos.

Os resultados da avaliación da aprendizaxe dos/as alumnos/as e do proceso de ensinanza, servirán para modificar aqueles aspectos da programación educativa e do proxecto curricular que se detectaron como pouco axeitados ás características dos alumnos/as e ao contexto do centro.

Para levar a cabo o seguimento do desenvolvemento da programación didáctica, así como o seu rendemento e a súa posterior revisión e adaptación caso de seren detectados desaxustes, este departamento de Relixión empregará as seguintes ferramentas e procedementos na medida que se revelen necesarios:

- Reunións do departamento e das coordinacións de curso e nivel.
- Enquisas de autoavaliación do alumnado.
- Enquisas de autoavaliación do profesorado.
- Guías de análise.
- Enquisas ao alumnado e ao profesorado.

A asignatura de Relixión conta con tan só unha hora semanal en tódolos cursos. Tense dado o caso de non ter clase, algún curso, durante dúas semanas por coincidir con saídas extraescolares, actividades propostas polo centro, ou día non lectivo.

Estas circunstancias obrigan a revisar a programación e adaptar a temporalización ó tempo real co que se conta.

No contexto de cada clase a necesidade de adaptarnos ó ritmo de aprendizaxe dos alumnos será outra circunstancia a ter en conta para revisar a programación.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.

A materia de Relixión participará activamente no Plan Lector do propio centro coa dinámica que se estableza para este curso, así como nas actividades propostas polo equipo da Biblioteca e PLAMBE.

De non coincidir o horario establecido do Plan Lector con algunha clase desta materia adicarase, en cada grupo, o tempo que fora preciso na lectura e traballo de textos para que os nosos alumnos acaden gusto pola lectura facendo dela unha rutina diaria na que atopen entretenemento intelectual e formativo.

Como accións máis destacadas teremos en conta:

Lectura en voz alta de xeito rotatorio e participativo dos alumnos dunha parte de calquera unidade didáctica que corresponda explicar.

Exercicios e prácticas de comprensión lectora da Biblia e dos seus xéneros literarios con textos axeitados que motiven aos alumnos a ler con agrado, lectura de biografías de personaxes fundamentais do cristianismo e da humanidade, lecturas de Encíclicas, lectura sobre unha selección de temas de actualidade, textos sinodais, preguntas sobre o lido, extracción da idea principal, realización de exposicións escritas do texto traballado, resumos, esquemas, utilización de enciclopedias, dicionarios, periódicos. Todo iso axeitadamente á idade e capacidades dos alumnos.

Lecturas e exposicións de ideas e opinións persoais así como interpretación de murais e traballos realizados polos alumnos e que contribúen ao desenvolvemento da expresión escrita e oral.

Os exemplares da Biblia e demais libros que se usen serán do Departamento de Relixión ou da Biblioteca do Centro polo que non é necesario que os alumnos os merquen.

TRATAMENTO DO FOMENTO DAS TIC

A área de Relixión integra a utilización das TIC como instrumento de traballo intelectual:

- Habilidades para buscar información e transformala en coñecemento
- Capacidade para analizar, organizar e relacionar a información
- O uso das TIC vese reforzado pola aplicación dos diversos contidos da área
- Destrezas que van dende o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes
- Presentación de traballos monográficos utilizando os recursos que facilitan as TIC

Dende a área de Relixión contribuímos ao logro destes obxectivos mediante a realización de diversas actividades cos nosos alumnos, aínda que nos atopamos ás veces coas limitacións da falta de infraestruturas abondas no centro. Entre outros, os nosos obxectivos son:

- Contribuír a que os nosos alumnos aprendan a utilizar correctamente Internet.
- Intentar que os nosos alumnos participen en foros relacionados coa materia.
- Dar a coñecer e invitalos a utilizar páxinas Web relacionadas coa materia.
- Obter, interpretar, elaborar e valorar a información de diversos tipos e opinións a través de Internet.

ACTIVIDADES DE REFORZO E RECUPERACIÓN DE PENDENTES

Ós alumnos que non teñan superado a materia dun curso anterior se lles entregará uns exercicios de recuperación:

- En cada avaliación, daráselles un caderniño de actividades tendo en conta os contidos mínimos.
- Contarán co material preciso e axuda persoal para resolver as dúbidas.
- Ás entregas dos cadernos por parte dos alumnos serán en novembro, febreiro e maio.
- Todo alumno que non recupere ou non entregue os caderniños fará unha proba final no mes de maio.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O libro de texto adquirese mediante as axudas do vale, departamento de Relixión ou ANPA.

1º ESO.

Relixión Católica
Valero Crespo Marco
Edit. ANAYA

2º ESO.

Relixión Católica
Valero Crespo Marco

Edit. ANAYA

3º ESO.

Relixión Católica

Valero Crespo Marco

Edit. ANAYA

4º ESO.

Relixión Católica

Valero Crespo Marco

Edit. ANAYA

Bacharelato

Non hai libro de texto.

Outros materiais e recursos didácticos:

- * Materiais do repositorio Abalar.
- * Libro dixital coa pizarra dixital.
- * Fichas das carpetas de recursos do Departamento.
- * Biblia, atlas bíblicos e mapas
- * Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II, etc.)
- * Revistas, diarios, información do Terceiro Mundo.
- * Comentarios de texto (especialmente para 1º Bacharelato).
- * Videoteca e bibliografía da Biblioteca do Instituto.
- * Blogs de aula e de alumnos. Wikis.
- * Exposición en paneis, murais.
- * Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.
- * Cancións e actividades musicais.
- * Xogos e dinámicas grupais.
- * Presentacións en Power-Point, Prezi e noutros recursos on-line.
- * Exercicios de valores.
- * Aula virtual e web do propio Centro.

PROGRAMACIÓN DE TEMAS TRANSVERSAIS

O sistema educativo debe recoller e potenciar os valores que require vivir en sociedade como persoas libres, iguais e responsables.

A clase de relixión asume estes valores e os fundamenta dende unha perspectiva relixiosa e cristiá, para axudar ós alumnos e alumnas a tomar conciencia da súa propia dignidade humana, aprender a relacionarse a e respectar ós demais, adestrarse na convivencia pacífica e solidaria e adquirir compromisos de

colaboración na construción da sociedade.

Na programación de relixión van integradas as ensinanzas transversais como contidos que atravesan o currículo de forma permanente e protagonizan en gran medida o proceso de ensinanza-aprendizaxe á vez que desenvolven aspectos concretos destes.

Son contidos transversais:

- Educación moral e cívica
- Educación para a paz e a convivencia
- Educación para a saúde
- Educación para a igualdade dos sexos
- Educación ambiental
- Educación sexual
- Educación do consumidor
- Educación vial

RELACIÓN COAS DEMAIS ÁREAS:

Por ser a Relixión Católica un elemento esencial na busca de respostas ós interrogantes que o ser humano se fixo ó longo da historia e, por ser un ineludible feito cultural, a relixión ten unha gran relación con calquera das áreas que o alumno/a debe estudar.

Deste xeito, na área de Relixión e Moral Católica establécese unha relación interdisciplinaria con outras áreas do currículo: Ciencias Sociais, Xeografía e Historia; Ciencias da Natureza; Música; Educación Plástica e Visual; Matemáticas; Tecnoloxía; Cultura Clásica; Ética e Lingua e Literatura, Filosofía, etc.

- **Ciencias Sociais, Xeografía e Historia.** A análise da realidade histórica, xeográfica, social, económica, cultural ou política é imprescindible para coñecer e entender como xurdiron, como se desenvolveron e como se expresaron as diferentes relixións ó longo da historia.
- **Ciencias da Natureza.** O medio físico natural constitúe o contorno co que se interrelaciona o ser humano e a fonte de onde este pode extraer experiencias para ir construíndo o coñecemento científico. Para a relixión, este coñecemento é de grande importancia de cara a comprender a vida humana e orientala desde uns criterios cristiáns. Entre a fe e a ciencia existe unha complementariedade.
- **Música.** A música foi e é, na Igrexa e na historia das relixións, un dos elementos importantes de transmisión da mensaxe relixiosa: himnos, cantos...
- **Educación Plástica e Visual.** A través da arte, das imaxes (pintura, escultura...), o alumno/a aprende a comprender e a valorar o patrimonio cultural e artístico universal, o que lle permite estruturar e sistematizar os contidos da fe, especialmente da católica.

- **Matemáticas.** Na análise da realidade están presentes os razoamentos lóxicos achegados desde as Matemáticas. Esta materia facilita as claves necesarias para a regulación de prácticas sociais concretas na repartición dos bens. A relixión, a partir desta análise, orienta a moral do crente e dálle claves cristiás para que a xustiza e a equidade se vaian facendo realidade.
- **Tecnoloxía.** A través do desenvolvemento da sociedade ábrese unha nova etapa cultural na que a tecnoloxía ten unha grande influencia en diversos aspectos da vida humana: condicións de vida, costumes da sociedade... A relixión debe situarse nesa realidade e debe adaptar a mensaxe relixiosa ás novas condicións de vida e costumes, e valorar a técnica como medio transmisor importante.
- **Cultura Clásica.** Mediante o estudo da Cultura Clásica, sitúase ó alumno/a no contorno no que se desenvolveron as grandes relixións.
- **Ética.** É un dos campos cos que a relixión ten maior conexión. A ética analiza a moral humana desde o punto de vista da racionalidade crítica; a relixión faino desde uns valores e desde unha moral que xorde desde o seu sentido relixioso. A través desta moral adquirense uns criterios e valores e uns comportamentos determinados que comprometen o crente na construción dunha sociedade máis xusta e máis humana, segundo o querer de Deus.
- **Lingua e Literatura.** A lingua interioriza e expresa as representacións culturais dunha sociedade. Considerada tamén como ferramenta de comunicación, ten unha importante dimensión social. A relixión, a través desta comunicación, expresa as súas vivencias e crenzas e descobre a mensaxe relixiosa que, por medio da Literatura, chegou a nós, en especial a mensaxe que está presente na Biblia, Palabra de Deus, comunicación de Deus co ser humano.
- **Filosofía.** É un dos campos cos que a relixión ten maior conexión. A filosofía pretende dar unha resposta ó sentido da vida desde o punto de vista da racionalidade crítica; a relixión desde a verdade revelada. Entre a fe e a razón non existe oposición, senón complementariedade. A crítica filosófica das relixións e da fe cristiá, e os humanismos cristiáns do século XX, son dous aspectos fundamentais da interrelación entre ambas as materias.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Ó inicio do curso, a avaliación inicial, facilitará o coñecemento de cada caso e a necesidade dunha atención específica.

Terase en conta o nivel de habilidades dos alumnos/as, seus ritmos de aprendizaxe, posibilidades de atención... e, en función destes, adaptarémonos ós

distintos momentos do proceso de ensinanza-aprendizaxe (motivación, contidos, actividades).

No contexto concreto de cada clase, seleccionárase qué contidos deben ser traballados e cales non. Busca de materiais axeitados ó nivel que presenta o alumno/a, ou elaboración dos mesmos.

Para facilitar a actividade dos alumnos, os exercicios alternaranse con variedade de técnicas de traballo que desenvolvan a súa capacidade intelectual e destreza manual e axuden a conquistar o resultado que se pretende en cada caso: exercicios de vocabulario, sopas de letras, crucigramas, cómics, utilización da informática para a busca de información ...

Os obxectivos destas actividades son: atender correctamente á diversidade, profundizar nos contidos e potenciar a adquisición de novos coñecementos.

En todo momento coordinárase coa profesora de apoio, e departamento de orientación para modificar e ou adaptar metodoloxía, contidos, actividades, recursos... ós diferentes ritmos e posibilidades de aprendizaxe.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

1ª avaliación:

- Día dos DD do Neno
- Día dos DD. HH.
- Nadal

2ª avaliación:

- Día escolar pola Paz e a non violencia
- Día da muller.

3ª avaliación:

- Día do libro

Colaborar coas actividades programadas polo equipo da biblioteca, equipo de normalización, polo centro ou por outros departamentos.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.

Na contribución ó Plan de convivencia esta materia de relixión católica ten moitísimo que aportar desde os valores que promove.

En todo momento seguirá as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación e das Titorías.

Independentemente diso traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto da Natureza, a solidariedade e todos aqueles indicadores xa reflectidos na programación de valores.

As accións:

- ~ Asistencia puntual e diaria ás clases.
- ~ Asistencia ó Centro cos materiais necesarios para as clases.
- ~ Respecto para as persoas que teñen crenzas distintas.
- ~ Diálogo cos que pensan de xeito diverso.
- ~ Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.
- ~ Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.
- ~ Rexistamento pacífico de todo tipo de violencia.
- ~ escoitar para entender.
- ~ Compartir cos demais.
- ~ Respecto ós compañeiros e a todo o persoal do Centro.
- ~ Non permisión de actitudes racistas nin sexistas.
- ~ Moderación consumista e coidado da hixiene persoal.

O Programa Tutoría entre iguais (TEI) non levarase a cabo este curso por mor do Covid-19.

Departamento de Relixión Católica
IES. Fernando Esquíó
Curso 2021/2022

Montserrat Rodríguez Polo